FELSEFE Sınıf-11

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU MS 2. YÜZYIL MS 15. YÜZYIL FİLOZOFLARININ GÖRÜŞ VE ARGÜMANLARI

MEVLÂNÂ, YUNUS EMRE, HACI BEKTÂŞ VELİ

Mevlânâ, Yunus Emre ve Hacı Bektâş Veli, İslam Felsefesinde ve Türk Düşünce tarihinde özeli bir yeri olan Tasavvuf Düşüncesinin mimarları ve temsilcileridir. Anadolu'da Tasavvuf Felsefesinin temelinde insan varlığı yer almaktadır. İnsan yaşamını Tanrı ile olan ilişkisinde ele alır.

Hacı Bektaş Veli

Felsefesinde, ahlak alanında insana nefs terbiyesini ve kâmil insan olmayı, amaç olarak belirler. İnsanın iç dünyasına önem verir. Sevgiyi ve hoşgörüyü rehber olarak belirlemiştir. Ona göre kâmil insan iç dünyasındaki kirlerden, kötülüklerden arınmış insandır.

Mevlânâ

Mevlana, düşünme gücünü sanatsal kabiliyeti ile birleştirir. O felsefesinde Tanrı'yı, insanı, insanın Tanrı'yla ve diğer insanlarla olan ilişkisini konu edinmiştir. Tanrı onda çoğu İslam düşünüründe olduğu gibi diğer varlıkların sebebidir, Evren Tanrı'nın bir yansımasıdır. Onun sevgi ve aşk üzerine kurulu düşüncesinde sevgi ve aşk bir bilme tarzı, yolu olarak karşımıza çıkar. İnsan güzelliklerin en yücesi olan Tanrı'ya sevgi ile aşk ile ulaşabilir.

Yunus Emre

Düşüncenin ve sanatın, eserlerinde birleştiği bir başka mutasavvıf da Yunus Emre'dir. O çok değerli bir şairdir, Tasavvuf edebiyatının önemli bir temsilcisidir. Anadolu'da her kesimin sevgisini ve saygısını kazanmış bir isimdir. O bir âşıktır, Tanrı'ya ve onun yarattıklarına duyduğu aşkı dizelere aktaran bir sanatkârdır. Onun eserleri sadece edebi değil felsefi değeri de taşımaktadır.

SORULAR:

1- İlim ilim bilmektir
İlim kendini bilmektir
Sen kendini bilmezsen
Bu nice okumaktır

Yunus Emre'ye ait bu dörtlükte vurgulanmak istenen temel düşünce aşağıdaki seçeneklerden hangisinde verilmiştir?

A) Hikmet, kendini bilmekle başlar.
B) İlim yapmak için okumak gerekir.
C) Bilim insanı doğayı araştırandır.
D) Okumanın bilgiyle ilişkisi yoktur.
E) Hakikatin bilgisine ulaşmak zordur.

Cevap: A

2- Mevlânâ 'ya göre iyiyle kötü ayrılmaz bir bütündür. Her iyinin içinde bir kötü; her kötünün içinde bir iyi vardır. İyiliği ve kötülüğü bünyesinde barındıran insanoğlu da zaaflarına yenik düşerse kötülük yapabilir. İyilikse yalnızca bilgiyle temellendirildiğinde açığa çıkar.

Mevlana'nın bu öğretisine göre aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) İyi ve kötü iç içedir.
B) Kötülük cehaletten kaynaklanır.
C) İyi eylemlerin temelinde bilgi vardır.
D) İyilik bilge insanın davranışlarında açığa çıkar.
E) İnsanın eylemlerinin temelinde yer alan ahlaki yargılar görelidir.

Cevap: E

3- Yaratılmış her varlığı sevmek gerektiğini söyleyen Anadolu bilgeleri için insanı sevmek iyi, sevmemek kötüdür. İyilik yapmak, hoşgörülü olmak, Tanrı'ya giden yolda en önemli değerlerdir. İnsanı sevmek Tanrı'yı sevmektir.

Anadolu bilgelerine ait olan bu görüşler aşağıdaki sözlerden hangisiyle en doğru şekilde ifade edilmiştir?

A) Hoşgörüde akarsu gibi ol.
B) Doğruluk seni bulmaz, sen eğri isen.
C) Yaradılanı sevdik, yaradandan ötürü.
D) Kibir bele bağlanan ağır bir taş gibidir.
E) Ya olduğun gibi görün ya göründüğün gibi ol.

Cevap: C